

त्रिभिर्भवद्भिर्हि विना नाहं जीवितुमुत्सहे । धर्मार्थकामरहितो रोगार्ते इव दुःखितः । ७८०
 न शौरिणा विना पार्थो न शौरिः पाण्डवं विना । नाजयोऽस्य न योर्लोके कृष्णयोरिति मे मतिः ।
 अयञ्च बलिनां श्रेष्ठः श्रीमानपि वृकोदरः । युवाभ्या सहितो वीरः किं न कुर्यान्महायुधः ।
 सुप्रणीतो बलौघो हि कुरुते कार्यमुत्तमं । अन्धं बलं जडं प्राजुः प्रणेतव्यं विचक्षणैः ।
 यतो हि निम्नं भवति नयन्ति हि ततो जलं । यतश्चिद्रं ततश्चापि नयन्ते धीवरा जलं ।
 तस्मान्नयविधानञ्च पुरुषं लोकविश्रुतं । वयमाश्रित्य गोविन्दं यतामः कार्यसिद्धये । ७८१
 एवं प्रज्ञानयबलं क्रियोपायसमन्वितं । पुरस्कुर्वीत कार्येषु कृष्णं कार्यार्थसिद्धये ।
 एवमेव यदुश्रेष्ठ यावत्कार्यार्थसिद्धये । अर्जुनः कृष्णमन्वेतु भीमोऽन्वेतु धनञ्जयं । नयो जयो बलञ्चैव विक्रमे सिद्धिमेत्यति ।
 ॥ वैशम्पायन उवाच ॥ एवमुक्तास्ततः सर्वे भ्रातरो विपुलौजसः । वार्ष्णेयः पाण्डवेद्यै च प्रतस्युर्मागधं प्रति ।
 वर्चस्विनां ब्राह्मणानां स्नातकानां परिच्छदं । आच्छाद्य सुच्छदां वाक्यैर्मनोज्ञैरभिनन्दिताः ।
 अमर्षादभितप्तानां ज्ञात्यर्थं मुख्यतेजसां । रविसोमाग्निवपुषां दीप्तमासीत्तदा वपुः । ७८२
 हतं मेने जरासन्धं दृष्ट्वा भीमपुरोगमौ । एककार्यसमुद्यन्तौ कृष्णौ युद्धेऽपराजितौ ।
 द्वौ हि तौ महात्मानौ सर्वकार्यप्रवर्त्तिनौ । धर्मकामार्थलोकाणां कार्याणाञ्च प्रवर्त्तकौ ।
 कुरुभ्यः प्रस्थितास्ते तु मध्येन कुरुजाङ्गलं । रम्यं पद्मसरो गत्वा कालकूटमतीत्य च ।
 गण्डकीञ्च महाशोणं सदानीरान्तथैव च । एकपर्वतके नद्यः क्रमेणैत्याव्रजन्त ते ।
 उत्तीर्य सरयूं रम्यां दृष्ट्वा पूर्वाञ्च कोशलां । अतीत्य जग्मुर्मथिलं मालाञ्चर्मखर्तीं नदीं । ७८३
 अतीत्य गङ्गा शोणञ्च त्रयस्ते प्राप्नुुस्वास्तदा । कुशचीरच्छदा जग्मुर्मागधं चेत्रमच्युताः ।
 ते शश्वद्गोधनाकीर्णमम्बुमन्तं शुभद्रुमं । गौरयं गिरिमासाद्य ददृशुर्मागधं पुरं ।
 इति श्री महाभारते सभापर्वणि जरासन्धवधपर्वणि कृष्णपाण्डवमागधयात्रायामूनविंशोऽध्यायः ॥ १६ ॥
 ॥ श्रीवासुदेव उवाच ॥ एष पार्थ महान्भाति पशुमान्नित्यमम्बुमान् । निरामयः सुवेष्माढ्यो निवेशो मागधः शुभः ।
 वैहारो विपुलः शैलो वराहो वृषभस्तथा । तथा चर्षागिरिस्तात शुभश्चैत्यकपञ्चमाः ।
 एते पञ्च महाशृङ्गाः पर्वताः शीतलद्रुमाः । रञ्जन्तीवाभिसंहत्य संहताङ्गा गिरिव्रजं । ७८४
 पुष्पवेष्टितशाखाद्यैर्गन्धवद्भिर्मनोरमैः । निगूढा इव लोधाणां वनैः कामिजनप्रियैः ।
 शूद्रायां गौतमो यत्र महात्मा संशितव्रतः । श्रीशोनीर्यामजनयत्काचीवाद्यान्सुतान्मुनिः ।
 गातमस्य क्षयात्तस्माद्यथाऽसौ तत्र सद्गनि । भजते मानवं वंशं स नृपाणामनुग्रहः ।
 अङ्गवङ्गादयश्चैव राजानः सुमहाबलाः । गौतमक्षयमभ्येत्य रमन्ते स पुराऽर्जुन ।
 वनराजीसु पश्येमाः पिप्पलानां मनोरमाः । लोधाणाञ्च शुभाः पार्थ गौतमौकः समीपजाः । ७८५
 अर्बुदः शक्रवापी च पन्नगौ शत्रुतापनौ । स्वस्तिकस्थालयश्चात्र मणिनागस्य चोत्तमः ।
 अपरिहार्था मेघानां मागधा मनुना कृताः । कौशिको मणिर्माक्षैव चक्राते चाप्यनुग्रहं ।
 एवं प्राप्य पुरं रम्यं दुराधवं समन्ततः । अर्थसिद्धिन्वनुपमां जरासन्धोऽभिमन्यते । वयमासादने तस्य दर्पमद्य हरेम हि ।